

Handläggare
Anders Håkansson
Telefon: 08 - 508 36 208

Till
Äldrenämnden
den 19 september 2017

Program för ett jämställt Stockholm 2018-2022

Svar på remiss från kommunstyrelsen dnr: 434-21/2017

Förvaltningens förslag till beslut

Äldrenämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Ann-Christine Hansson
Förvaltningschef

Raili Karlsson
Avdelningschef

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har i budget 2015 fått i uppdrag att utarbeta en handlingsplan i enlighet med CEMR-deklarationen.

Stadsledningskontorets förslag till program ska fungera som övergripande vägledning när nämnder och bolagsstyrelser planerar sitt arbete för att bättre nå visionen om Ett Stockholm för alla med fokus på jämställdhet mellan kvinnor och män, flickor och pojkar.

I programmets första del beskrivs bakgrunden till de utmaningar som Stockholm har för att uppnå jämställdhet och vad staden strävar efter inom området. Den andra delen fastställer sju fokusområden som är prioriterade för staden att arbeta med. De utgår från de sex nationella jämställdhetsmålen, med tillägg av ett fokusområde som behandlar stadens offentliga service. Den tredje delen av programmet beskriver ansvarsfördelning och övergripande arbetssätt samt hur uppföljningen ska göras.

Äldreförvaltningen ställer sig positiv till programmet som förvaltningen anser vara väl underbyggt och har utgått från välkända och accepterade ståndpunkter. Äldreförvaltningen är vidare positiv till att programmet är väl synkroniserat med andra styrdokument i staden.

Äldreförvaltningen vill dock poängtera vikten av att hänsyn tas till de skiftande möjligheter som stadens olika förvaltningar har att kunna påverka fokusområdena. Detta för att resurser ska kunna läggas på de delar i jämställdhetsarbetet där förvaltningen har en faktisk rådighet.

Bakgrund

Kommunstyrelsen fick i budget 2015 i uppdrag att utarbeta ett program med utgångspunkt i den europeiska deklARATIONEN om jämställdhet mellan kvinnor och män, benämnd CEMR-deklARATIONEN (Council of European Municipalities and Regions). Stockholms stad undertecknade 2009 CEMR-deklARATIONEN. Genom att underteckna deklARATIONEN tar kommunen ställning till följande sex grundläggande principer.

1. Jämställdhet är en grundläggande rättighet.
2. För att jämställdhet ska garanteras måste flerfaldig diskriminering och andra missgynnanden bekämpas.
3. Ett representativt deltagande av kvinnor och män i beslutsprocessen är en förutsättning för ett demokratiskt samhälle.
4. Att avskaffa stereotypa uppfattningar om kön är avgörande för att uppnå jämställdhet.
5. Jämställdhetsintegrering av alla kommunens verksamheter är nödvändig för att främja jämställdhet.
6. Att program har tillräcklig finansiering är nödvändigt för att jämställdhetsarbetet ska nå framgång.

Vidare förbinder sig undertecknaren att från dagen för undertecknandet ta fram en handlingsplan för jämställdhet och genomföra den.

I uppdraget ingår även att programmet ska redogöra för stadens arbete med jämställdhetsintegrering och genusbudgetering och innehålla förslag på kompetenshöjande insatser för stadens nämnder och bolagsstyrelser.

Ärendet

Programmet för ett jämställt Stockholm ska fungera som vägledning när nämnder och bolagsstyrelser ska planera sitt arbete för att bättre nå visionen om *Ett Stockholm för alla med* fokus på jämställdhet mellan kvinnor och män, flickor och pojkar.

Programmet är uppdelat i tre delar där den första delen beskriver vilka utmaningar Stockholm har för att uppnå jämställdhet samt stadens övergripande inriktning inom området. Staden har i rollen som arbetsgivare stora möjligheter att påverka ojämställda villkor mellan kvinnor och män, inte minst vad gäller löneskillnader och arbetsvillkor. Detta arbete styrs och bedrivs genom systematiskt arbete med aktiva åtgärder för att främja lika rättigheter och möjligheter i arbetslivet. Utgångspunkter vid utarbetandet av programmet har bland annat varit FN:s Kvinnokonvention, de rekommendationer som FN:s kommitté för avskaffande av diskriminering av kvinnor givit till Sverige samt de nationella jämställdhetspolitiska målen. Syftet med programmet är att utveckla kvaliteten i stadens verksamheter så att makt, möjligheter och resurser fördelas lika oberoende av kön. Staden ska därmed bidra till ett jämställt, icke-diskriminerande och socialt hållbart samhälle.

Den andra delen pekar ut sju fokusområden som utgår från de nationella jämställdhetspolitiska målen och Länsstyrelsens jämställdhetsstrategi för Stockholms län. Under vart och ett av dessa anges stadens inriktning och vilka jämställdhetspolitiska frågor som prioriteras de närmaste åren. Programmets fokusområden utgår från ett könsperspektiv men det är viktigt att i arbetet vara medveten om att könsmaktsordningen samspelar med andra maktstrukturer som grundar sig i etnicitet, klass, ålder, funktionshinder, sexuell läggning, könsöverskridande identitet och andra sociala kategorier.

De sju fokusområdena kan sammanfattas enligt följande:

- Jämn fördelning av makt och inflytande. Kvinnor och män ska ha samma rätt och möjlighet att vara aktiva medborgare och att forma villkoren för beslutsfattande.
- Ekonomisk jämställdhet. Kvinnor och män ska ha samma möjligheter och villkor i fråga om utbildning och betalt arbete som ger ekonomisk självständighet i livet ut.

- Jämställd utbildning. Kvinnor och män ska ha samma möjligheter och villkor när det gäller utbildning, studieval och personlig utveckling.
- Jämn fördelning av det obetalda hem- och omsorgsarbetet. Kvinnor och män ska ta samma ansvar för hemarbetet och ha möjligheter att ge och få omsorg på lika villkor. Stadens möjligheter att påverka målet handlar i hög grad om arbetsgivarperspektivet, som främst hanteras i stadens personalpolicy.
- Jämställd hälsa. Kvinnor och män, flickor och pojkar ska ha samma förutsättningar för en god hälsa samt erbjudas vård och omsorg på lika villkor.
- Mäns våld mot kvinnor ska upphöra. Kvinnor och män, flickor och pojkar, ska ha samma rätt och möjlighet till kroppslig integritet.
- Stadens välfärd och service ska vara likvärdig för kvinnor och män, flickor och pojkar.

Den tredje delen av programmet beskriver ansvarsfördelning och övergripande arbetssätt som ger framgång samt hur uppföljningen ska göras. Nämnder och bolagsstyrelser ansvarar för implementering av programmet genom arbete med jämställdhetsintegrering. Detta görs inom ramen för ordinarie planering och uppföljning av verksamheten. Programmets fokusområden ska vägleda i hur arbetet i den ordinarie verksamheten ska bidra till att nå stadens mål för jämställdhet. Arbetet med att följa upp programmet görs i stadens ledningssystem ILS.

Programmets giltighetstid föreslås vara 2018-2022.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom äldreförvaltningen. Kommunstyrelsens pensionärsråd har tagit del av ärendet den 12 september 2017. De fackliga organisationerna har tagit del av ärendet i förvaltningsgruppen den 13 september 2017. Ärendet anmäls för kännedom den 14 september 2017 till det gemensamma, för socialnämnd, äldrenämnd och överförmyndarnämnd, rådet för funktionshindersfrågor.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Äldreförvaltningen ställer sig positivt till programmet för ett jämställt Stockholm. Programmet är väl underbyggt och har utgått från välkända och accepterade ståndpunkter vilka formulerats av FN:s kvinnokonvention, eller i CEMR-deklarationen. Även de nationella jämställdhetsmålen har haft en stor påverkan på programmets innehåll.

Äldreförvaltningen finner det också positivt att programmet är väl synkroniserat med andra styrdokument i staden. Programmet har utarbetats i en gemensam process med ”Program för lika rättigheter och möjligheter oavsett sexuell läggning, könsidentitet eller könsuttryck” och ”Program för barnets rättigheter och inflytande i Stockholms stad”. Detta bidrar till att olika styrdokument inte överlappar varandra i alltför stor utsträckning.

Jämställdheten är ett av stadens prioriterade områden och detta program är ett viktigt instrument för att uppnå jämställdhet i staden. Det är därför viktigt att programmet används på ett konstruktivt sätt i förvaltningarna och får en självklar plats i det dagliga arbetet. För att bästa möjliga effekt ska uppnås bör kraven på redovisning inom området anpassas efter förvaltningens uppdrag. På sidan 12 i programmet står att ”i verksamhetsplanerna ska nämnder och bolagsstyrelser precisera hur de arbetar med de fokusområden som redovisas i programmet”. Vid uppföljning av stadens styrdokument är det viktigt att hänsyn tas till de skiftande möjligheterna som stadens olika förvaltningar har att kunna påverka de olika fokusområdena. Alla förvaltningar kan göra något för att öka jämställdheten men alla kan inte göra allt. Äldreförvaltningen önskar att uppdraget skulle avse de fokusområden där äldreförvaltningen har en praktisk möjlighet att påverka. Det finns annars risk att jämställdhetsarbetet i större utsträckning går ut på att finna skrivningar i verksamhetsplaner och uppföljningsdokument än att åstadkomma en verklig förändring inom jämställdhetsområdet.

Det bör även nämnas att den påverkan som äldreförvaltningen har på jämställdheten inom verksamhetsområdet äldreomsorg i första hand avser en indirekt påverkan via t.ex. riktlinjer, remissvar och dokument som styr stadens äldreomsorg. Äldreomsorgens personal och verksamhet är organiserad under respektive stadsdelsförvaltning, vilka äldreförvaltningen inte är överordnad.

Jämställdhetsanalys

Eftersom syftet med detta ärende är att öka jämställdheten så har det givetvis en avsevärd betydelse för att öka jämställdheten mellan män och kvinnor, pojkar och flickor. För ärendets effekter för jämställdheten hänvisas till programmet i sin helhet.